

Аналітичний
центр
«Нова Економіка»

**РЕФОРМУВАННЯ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ

23-24 червня 2017 року

Київ 2017

Король М. М.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Горинецька М. А.

студентка факультету міжнародних економічних відносин

Ужгородський національний університет

м. Ужгород, Україна

**ТЕНДЕНЦІ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ
З ДЕРЖАВАМИ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ У ФОРМАТІ «В4+1»
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ**

Україна є одним із найважливіших східноєвропейських партнерів для Вишеградської групи, як, власне, і четвірка є вагомим союзником та партнером для України. Саме тому після створення 15 лютого 1991 року Вишеградської групи на одній із зустрічей президентів країн-учасниць В4 у Високих Татрах було зазначено, що країни Вишеграду підтримуватимуть проєвропейські сили в Україні, що й поклало початок офіційним відносинам між Україною та В4.

У програмі президентства Угорщини у Вишеградській групі на 2013-2014 рр. зазначено, що країни В4 вважають себе промоутерами політики «Східне партнерство» і сподіваються на швидке підписання Угоди про асоціацію з Україною. У програмі прописано: «Україна є нашим особливим партнером з точки зору безпеки і стабільності в нашому регіоні. Подальший розвиток України має ключове значення для В4. Наша загальна прилегла територія і спільна історія в басейні Карпат підтримує краще розуміння українських політичних, економічних реформ. Наша мета полягає в наданні підтримки для збереження інтеграційного вектора зовнішньої політики Києва» [7].

Республіка Польща також підтримує співробітництво з Україною в рамках Вишеградської групи. У програмі польського головування упродовж 2016-2017 рр. зазначено, що Польща намагатиметься організувати спеціальні наради у форматі В4+1 (з Україною) для налагодження більш тісного співробітництва. Також у програмі зазначається, що країни В4 будуть відігравати важливу роль у підтримці участі ЄС в Східному партнерстві, беручи до уваги різні амбіції своїх східних партнерів у відносинах з ЄС. Співпраця повинна стрімко розвиватися і зосередити увагу насамперед на партнерах, які вступили на шлях важких реформ в рамках угод про асоціацію і поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ). За погодженням у травні 2016 року В4 буде активізувати координацію з Грузією, Молдовою і Україною, підтримувати процеси реформ, пов'язані з ПВЗВТ, а також ділитися досвідом в цій сфері [6].

Польське головування 2016-2017 також спрямоване на створення євроатлантичної перспективи для України через передачу досвіду країн В4 щодо вступу до НАТО та організацію дебатів між державами В4 про приєднання України до ПДЧ (План дій щодо членства).

Вагоме місце у системі співробітництва України із країнами Вишеградської четвірки займає співпраця із Словацькою Республікою. У програмі головування Словаччини у Вишеградській групі 2014-2015 рр. зазначено, що криза в Україні, безсумнівно, вплине на подальший розвиток відносин між ЄС і його східними сусідами. Навіть після підписання політичної частини Угоди про асоціацію ЄС з Україною, розвиток подій в Україні залишатиметься ключовим для В4 фактором для успіху Східного партнерства в цілому [3].

Тісна координація позицій між країнами В4 і іншими однодумцями серед держав-членів ЄС та НАТО буде продовжена. Основна мета полягає в тому, щоб зберегти політичну стабільність, територіальну цілісність і підтримку процесів соціальної, політичної та економічної трансформації та модернізації України.

У програмі словацького головування 2014-2015 також зазначено, що країни В4 повинні значно сприяти зміцненню проєвропейської орієнтації в політичній сфері країн Східного партнерства. Допомога повинна бути сконцентрована в передачі досвіду, накопиченого в процесі трансформації, реалізації угод про асоціацію, створення адміністративного потенціалу (інститутів і експертів), а також наближення до законів і стандартів ЄС [8].

Словаччина дуже активно підтримує вишеградську ідею, бренд, як втілення центральноєвропейського духу. Саме у Братиславі розміщено секретаріат Вишеградської четвірки та головний офіс Вишеградського Фонду. Словаччина здійснює найбільший фінансовий внесок у розрахунку на душу населення у Вишеградський Фонд. Тому такий активний учасник Вишеградської групи є

надзвичайно важливим для України в якості партнера в рамках Східного партнерства, а також співпраці у форматі «В4+1» [5].

Чеська Республіка – єдина з держав Вишеградської четвірки, з якою Україна не має спільного кордону. Однак, не зважаючи не вище вказаний факт, обидві країни демонструють хороший приклад співпраці в рамках Вишеградської групи. У річному звіті головування Чеської Республіки у В4 упродовж 2015-2016 рр. згадується про Україну, зокрема, про виявлений інтерес саме української сторони до співпраці з країнами Вишеградської четвірки.

У чеській програмі головування 2015-2016 вказано на важливість співпраці з Україною в рамках енергетики. Енергія вже давно є важливою темою в поперечному перерізі для Вишеграда. Внаслідок поточних подій закордонних справ, такі як українська криза і нестабільність на Близькому Сході, її актуальність зростає ще більше [4].

Таким чином, у 2004 р. зі вступом країн Вишеградської групи до ЄС розпочався новий етап у відносинах з Україною. Він позначений частими зустрічами високопосадовців у форматі В4+Україна, проявом зацікавленості країн-учасниць групи щодо зовнішньої і внутрішньої політики України, підписання їх спільних заяв щодо України і дієвою підтримкою євроінтеграційного курсу нашої країни.

У програмах головування усіх країн Вишеградської четвірки впродовж останніх років було зазначено сприяння реалізації Угоди про ЗВТ України з ЄС. А після того, як ЗВТ офіційно вступила в силу 1 січня 2016 року, країни Вишеградської групи підтримали ще один крок України на шляху до євроінтеграції [2].

Проте існують і проблеми, пов'язані із набуттям чинності Зони вільної торгівлі. Вступ України до Зони вільної торгівлі породжує деякі складні виклики. Для країни встановлені досить жорсткі квоти безмитного експорту товарів, значно менші за її експортні можливості. Допускається експорт товарів понад встановлену квоту, однак митний тариф сягає 80%, що, безумовно, знижує конкурентоздатність української продукції на ринку ЄС. За оцінкою Федерації роботодавців України, квоти безмитного експорту на європейський ринок можна значно збільшити (табл. 1).

Таблиця 1

Беттарифні квоти ЄС та експортні можливості України, тис. т, 2016 р.

Товарні групи	Чинна експортна квота	Експортні можливості	Бажаний темп збільшення квот
Кукурудза	400	5000	у 12 разів
Пшениця	950	2000	у 2 рази
Цукор	20	300	у 15 разів
Томати	10	30	у 3 рази
Сік яблучний та виноградний	10	90	у 9 разів
М'ясо птиці	16	96	у 6 разів

Розроблено на основі джерела [1]

Зазначені у табл. 1 умови потребують значних зусиль як виробників, так і держави для ефективного просування українських товарів на європейському ринку, а зокрема, в країнах В4. З даних, наведених у табл. 1 видно, що Україна має потужний експортний потенціал, який, як очікувалося, можна б було застосувати після вступу до ЗВТ, проте, як видно, не всі надії українських експортерів справдилися. Для вирішення даної проблеми ЄС повинен переглянути експортні квоти для України, а Україна, своєю чергою, має нарощувати конкурентоздатність своєї продукції.

Одним із напрямів співробітництва в контексті євроінтеграції між Україною та державами В4 є галузь безпеки і оборони. З 2002 р. міністри оборони держав В4 проводять щорічні зустрічі для обговорення військових питань. Україна бере участь у цих засіданнях з 2005 р., а з 2007 р. стала присутня на зустрічах начальників генеральних штабів. У 2008 р. у Варшаві відбулася чергова зустріч міністрів оборони країн В4. Зустріч відбулася у форматі В4+Україна, під час якої було обговорено стан та можливості європейської та євроатлантичної інтеграції України, пріоритетні напрями співпраці в оборонній сфері у форматі В4+Україна і на рівні двосторонньої взаємодії між військовими відомствами держав Вишеградської групи та Міністерством оборони України [3].

Військове співробітництво відбувається також в рамках структур ЄС, НАТО, ООН. Зокрема, держави В4 брали участь у врегулюванні питань на молдавсько-українському кордоні через місію ЄС. 12 травня 2011 р. у м. Левоча (Словаччина) пройшла зустріч керівників оборонних відомств Польщі, Словаччини, Угорщини, Чехії та України у форматі В4+Україна, на якій було обговорено питання про створення в рамках ЄС Вишеградської бойової групи та можливість залучення до неї української сторони, що розглядалося як важливий крок до зміцнення європейської оборонної політики. Військове співробітництво між Україною та країнами В4 активно розвивається, має важливе значення та значні перспективи [9].

Таким чином, підсумовуючи все вищесказане, робимо висновок, що співробітництво В4 з Києвом істотно активізувалося після вступу країн Вишеграду до ЄС, Помаранчевої революції 2004 року, а також Революції Гідності 2013-2014 рр. Власне у ці періоди очільники центральноевропейських країн неодноразово демонстрували свою підтримку Києву в реалізації його інтеграційних амбіцій, спрямованих на членство в ЄС та НАТО.

Література:

1. Вплив створення зони вільної торгівлі з ЄС на економіку України [Електронний ресурс] : Електронні дані. – 2016. – Режим доступу: http://www.icps.com.ua/assets/uploads/files/analytical_research.pdf. – Назва з екрана.
2. Особливості партнерства між Україною та Вишеградською групою у контексті сучасних геополітичних викликів [Електронний ресурс]: Електронні дані. – 2016. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/28434/1/023-144-152.pdf>
3. Політичні відносини між Україною та Словаччиною [Електронний ресурс] // Посольство України в Словацькій Республіці : 2015. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://slovakia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-sk/diplomacy> – Назва з екрана.
4. Сучасний стан і перспективи співробітництва України з країнами Вишеградської групи в газовій сфері [Електронний ресурс] : Електронні дані. – 2016. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/> – Назва з екрана.

5. Foreign Ministers of The Visegrad Group Countries [Electronic resource] // Visegrad Group: Text data. – 2016. – Mode of access: <http://www.visegradgroup.eu/links>. – Title from the screen.

6. Foreign Ministries of the Visegrad Group endorse Ukraine's EU membership [Electronic resource]. Text data. – 2016. – Mode of access: <https://www.esjnews.com/fms-of-the-visegrad-group-endorse-ukraine-s-eu-membership>

7. Joint Statement of the Visegrad Group and Ukraine [Electronic resource] // Visegrad Group: Text data. – 2014. – Mode of access: <http://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/joint-statement-of-the-141217-2014>

8. Slovakia's Role in Ukraine Crisis [Electronic resource] // The Daily : Text data. – 2015. – Mode of access: <http://www.thedaily.sk/slovakias-role-inukraine-crisis/>

9. Unity of the Visegrad Group in the Face of War in Ukraine [Electronic resource]. – Text data. – 2015. – Mode of access: <http://visegradplus.org/opinion/unity-of-the-visegrad-group-in-the-face-of-war-in-ukraine/>